

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Alio quoque argumento idipsum ostenditur, minirum auctoritate Nicetæ Choniatis, qui Episcopum urbis regiæ apud Eusebium explicat de Metrophane Episcopo Constantinopolitano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

interpolata, in quibus referretur Osum Cordubensem, Vitonem & Vincentium Romanos Presbyteros, vice Silvestri Romani Episcopi interfuisse, ipsūque Eustathium Antiochenum; Alexandrum verò Presbyterum vice Metrophanis Constantinopolitani, qui decrepita senectute laborabat, synodo adfuisse. Quam sententiam ipse Phorius suffragio suo probavit in epistola ad Michaëlem Regem Bulgarorum; ubi legationem à Silvestro injunctam fuisse Cordubensi Ofio & duobus Presbyteris Romanis scripsit.

V. Sed testimonio Gelasij opponitur non solum Eusebij editio, quæ hodie extat, sed etiam illa quæ Socratis historici tempore, qui paulò antiquior est Gelasio, manibus omnium terebatur; à qua verba illa de legatione Ofij, Vitonis, & Vincentij omnino absunt. Ita se habet locus Socratis: *Eusebius libro tertio de vita Constantini hæc ait ad verbum: Ipsæque ex Hispanis valde celebratus, cum aliis multis confedit. Urbis verò illius quæ imperat Episcopus, propter senectutem non adfuit. ipsius vero Presbyteri qui aderant, ejus locum supplevere.* Αυτός τε Σπανδόν ο πάπυ βοάδου, εἰς τὴν τοῖς πολλοῖς ἀμὲν συνεδρήσαν. τῆς δὲ γὰρ βασιλευσάντος πόλεως ὁ ἰδὴ πατριάρχης, διὰ γῆρας ὁ σπέραιος ἐσώθητο, ἡ αὐτῆς παρόντες, τῶν αὐτῶν ἄλλοι ἐπὶ χήρην. Quin etiam Sozomenus atque Theodoretus hanc Eusebij lectionem quæ à Socrate profertur secuti, Ofij nulla mentione facta, Pontificem Romanum ingravescente ætate præpeditum ne synodo interesset, duos Presbyteros delegasse scribunt; quos Vitonis & Vincentij nomine Sozomenus designat. Ex horum trium historicorum testimonio duo quædam colliguntur, quæ hanc disceptationem profunda veluti caligine involvunt. Vnum est, legationem Ofij in codicibus Eusebij, quibus illi utebantur, omnino dissimulatam. Alterum, legationem Romani Pontificis ad duos Presbyteros à Sozomeno & Theodoro restrictam, quod legationem omnem adimit Ofio. Non me lateret viris eruditissimis placuisse distinctionem quandam Legatorum, quos in externos dividunt & internos; ita ut de solis internis & veluti domesticis Ecclesiæ Romanæ Legatis à latere Pontificis missi loquantur Theodoretus & Sozomenus. quod legationi Ofij non detrahit, quam ex mandato Papæ & Synodi Occidentalis gerebat. Sed distinctio ista in sexta Synodo initium sumpsit, ut dicemus suo loco.

VI. Verum, ut sine ullo partium studio eloquar quod sentio, locus Eusebij in vulgatis editionibus mutilus esse mihi omnino videtur, quod ante me professus est vir eruditissimus Ioannes Morinus. Illam verò labem

nolim audaciæ Græculi cujusdam adscribere qui è Socrate & Eusebio verba illa eraserit, cum è Theodoro & Sozomeno constet illorum ætate codices Eusebij & Socratis vitio illo laborasse, ut statim dicam. Proclivis error ex amanuensium incuria, qui unum aut alterum versum inter exscribendum omiserunt. Neque enim in verborum immutationibus, sed in pericope unius omissione error iste versatur. Fatendum quidem est absque subsidio melioris codicis labem illam deprehendi non posse; ita ut de negligentia Socratis, Sozomeni, & Theodoretis nemo conquiri possit, neque de illorum bona fide aliquid sinistra suspicari: qui si codices integrioris nacti fuissent, veram lectionem non dissimulassent; quemadmodum neque Gelasius Cyzicenus eam dissimulavit. Sed profiteri ausim ex indicio Gelasij, facillimum esse cuique non obtusi omnino ingenij viro hiarum illum apud Eusebij codices vulgatos deprehendere. Quis enim non statim advertit aliquid deesse in his Eusebij verbis, *Ex Hispanis celebratus ille adfuit cum ceteris*? Quis tandem erit ille Hispanus, licet famæ celebritate conspicuus, si nomen ejus taceatur? Hoc loquendi genus aliquo pacto ferri posset in oratione panegyrica: quod tamen sine vitio usurpari non potest in historia, quæ virorum illustrium nomina posteritati commendare debet. Si consulatur Gelasij codex, statim labes illa deprehenditur. Verbis enim illis generalibus Eusebij subjungitur Ofij nomen & legatio.

VII. Deinde si quis accuratè expendat Eusebium, cum agit de urbis regis Episcopo ob ætatem ingravescentem impedito ne synodo interesset, de Metrophane Constantinopolitano accipiendum intelligit, non autem de Silvestro Romano. Hic enim undecim annis superstes fuit Concilio Nicæno. Metrophanes verò morbo & ætate fessus, statim post synodum obiit; in cujus locum successus est Alexander; ut demonstratum est à viro doctissimo Ioanne Morino. Itaque Nicetas Choniates, emunctæ naris, hæc Eusebij verba ad Episcopum Constantinopolitanum referenda esse subodoratus est: *Eusebius Pamphili, inquit, in tertio libro vite Constantini abfuisse ait Episcopum Constantinopoleos ob senectutem, (sed illius nomen non declarat) illius verò locum tenuisse ejus Presbyteros. Sed Acta synodi referunt tunc Metrophanem Constantinopolitanum Episcopum fuisse, ob decrepitam verò ætatem non interfuisse Concilio, ejusque locum suppluisse Alexandrum.* Quam explicationem assecutus est ope Actorum Concilij Nicæni à Gelasio Cyziceno collectorum. Hoc subsidio destituti Theodoretus

Locus Eusebij esse mutilum apud Socratem probatur infra in Addit. ad caput 11. hujus libri, §. 5.

Socrates lib. 1. c. 1.

Sozom. lib. 1. c. 16
Theodor. lib. 1. c. 7.

Morinus lib. 1. Exercit. 20. pag. 143.

Nicænum
lib. 1.

& Sozomenus locum Eusebij mutilum à So-
crate prolatum, de Romano Episcopo, etfi
contra historiae circumstantias, interpretati
sunt. Theodoretus hæc sunt verba: *Episcopus
Romanus propter aetatem admodum ingravescen-
tem absuit. Verum duos illo misit Presbyteros, po-
testate illis concessa actis illius Concilij assentiri.*
ὁ δὲ τῆς Ρώμης διὰ τὸ γῆρας ἀπελείφθη βασιλ. δὺο
μῆστοι πρεσβυτέρους ἀπέπευξε συνθεῖσαι τοῖς
ὑποθέμενοις παραρτήσασα.

VIII. Posita vera & sincera Eusebij in-
terpretatione, quod attinet ad Episcopum
urbis loci, ubi deest legatio Silvestri, quæ
supplenda est è codice Gelasij? Alioquin ac-
cideret Eusebium in exacta illa quam inivit
provinciarum enumeratione, quæ Episcopos
suos ad synodum miserunt, Italiam & urbem
Romam omisisse. quo nihil absurdius fingi
potest. Quæ ratio impulit Theodoretum &
Sozomenum ut veteri Romæ tribuerent
quæ de nova scripserat Eusebium. Locus So-
zomeni non tantum Presbyterorum Ecclē-
siæ Romanæ meminit, sed etiam nominibus
suis illos effert, Vitonem scilicet & Vincen-
tium; imò verò Iulium fuisse docet Roma-
num Pontificem, qui illis legationem impo-
suit: *Iulius, inquit, Romanorum Episcopus prop-
ter senium absuit: ipsius autem vice interfuerunt
Presbyteri illius Ecclesie Vito & Vincentius.*
Ἰούλιος δὲ ὁ Ρωμαίων ἐπίσκοπος διὰ γῆρας ἀπε-
λείφθη. παρήσαν δὲ αὐτῷ αὐτοὶ βίτων καὶ βικέντιος
πρεσβύτεροι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. Manifestus
error in nomine Iulij admittitur. Etenim
post undecim annos solidos à Concilio Ni-
cæno Iulius Romanam sedem adeptus est,
ut monuit ipse Sozomenus. Itaque vix fieri
potest ut tam supinæ oseitantia hunc scrip-
torem damnemus, ut in re adeo seria, adeo-
que manifesta, in errorem lapsus sit, Iulium-
que Silvestro substituerit. Scio quidem
mendum esse vetus, quod in Historiæ Tripar-
titæ interpolatione è Sozomeno retinuit
Epiphanius Scholasticus, eumque secutus
Beda. Tentavit vir illustrissimus medicinam
facere huic morbo, legendo πόλιος pro Ιού-
λιος. Sed præterquam quod dictio illa poetis
familiaris, insolens est apud historicos, hoc
loco locutionem redderet omnino barba-
ram. Attamen non inficiandum est, ex con-
jectura illa viam aperiri ad veram emenda-
tionem, si vice Ἰούλιος legatur πόλιος, le-
ctioque ita constituat: *πόλιος δὲ Ρωμαίων
ἐπίσκοπος, Urbis autem Romanorum Episcopus.*

OBSERVATIO

STEPHANI BALUZII.

I. EUSEBII Pamphili locum de Episcopo τῆς βασι-
λευκῆς πόλεως, qui propter senium non accessit
ad Concilium Nicænum, cum in diversum nonnulli
trahant, pronuntiaveritque non ita pridem vir clarif-
simus Henricus Valefius ferri non posse explicatio-
nem quæ de Constantinopolitano Episcopo heic agi
docet, operæ pretium me facturum putavi, si in eam
rem paulò accuratius incumberem; præsertim cum in
me susceperim curam illustrandarum harum Disserta-
tionum asserendarumque opinionum illustrissimi Ar-
chiepiscopi. Quæ disputatio ut ordine procedat, refe-
renda sunt ipsa Eusebij verba. Sic ergo loquitur ille in
libro III. de vita Constantini cap. VII. τῆς δὲ τοῦ βασι-
λευκῆς πόλεως ὁ μὲν πρεσβυτὴρ ὄντων ἡμεῶν πρεσβύτερος
δ' αὐτῷ παρῶντες, εἰς αὐτῷ τῆς ἐκκλησίας. Hunc locum iis-
dem omnino verbis refert Socrates ex Eusebio. Sozo-
menus autem & Theodoretus existimantes heic agi de
Episcopo urbis quæ regnabat quo tempore Nicæna
Synodus habebatur, illum intellexerunt de Episcopo
Romano, qui tum erat Silvester. At Gelasius Cyzice-
nus, Nicetas Choniates, & Epiphanius Scholasticus
interpretati sunt de Episcopo urbis penes quam impe-
rium fuit post tempora Concilij Nicæni, de Metro-
phane nimirum Constantinopolitano. Valefius verò
illos redarguens in Notis ad Eusebium, ait hanc ex-
plicationem ferri non posse. nondum enim dedicatam
fuisse Constantinopolim, nec regie urbis vocabulo
decoratam, cum synodus congregata est in urbe Ni-
cæa. itaque hæc Eusebij verba de Episcopo urbis Ro-
mæ necessariò intelligenda esse. Gravissimum sanè ar-
gumentum, si constaret libros de vita Constantini
editos ab Eusebio fuisse statim post habitam syno-
dum. Sed cum Eusebius ipse nos doceat scriptos illos
fuisse post mortem Constantini, id est, tredecim sal-
tem annis post eam synodum, adeoque diù post dedi-
catam Constantinopolim, quæ statim post synodum
habitam decorata est urbis regie vocabulo, nihil vet-
tat quin locum Eusebij capiamus de Episcopo Con-
stantinopolitanæ urbis; habita videlicet ratione, non
ipsius rei, sed temporis quo ista scribebat Eusebius.
Nam & ipse non loquitur simpliciter de urbe regie,
sed de urbe quæ tunc regnabat, βασιλευκῆς, ad diffe-
rentiam Romæ, quam infra in libro IV. de vita eju-
dem Constantini cap. LXX. βασιλεὺς αὐτῶν constanter
vocat in duobus locis, nunquam βασιλευκῆς. Quare ut
verus ac genuinus Eusebij sensus retineatur, sic Latine
verti debet hic locus, *Episcopus urbis illius penes quam
imperium est*, ut rectè vertit Christophorus apud
Eusebium & Socratem, vel *quæ nunc imperat*, ut est
apud Gelasium Cyzicenum. Recepta verò semel hac
interpretatione, facile intelligemus necessarium non
esse ut Eusebij verba accipiamus de Episcopo urbis
Romæ; præsertim cum apud omnes in confesso sit
Silvestrum, qui tum Romanam cathedram tenebat,
decem saltem annis superstitem fuisse Concilio Nicæ-
no. Proclivius est ut Gelasij Cyziceni aliorumque ex-
plicationem sequamur, qui de Metrophane Constan-
tinopolitano heic agi putarunt. Nam & ille tum valde
senex erat, & non ita multò post obiit; si qua eidem
Gelasio fides, & auctori Politie sanctorum Metro-
phanis & Alexandri, quæ extat in Bibliotheca Photij.

II. Scio viros eruditissimos contendere Metro-
B ij

Col. Rom. in
p. 10. Col. 1.
Col. 1. & R.
p. 10. 11.

